

μισης, παραβλέποντας θεμελιώδικους ιστορικούς και ψυχολογικούς νόμους, πώς ή ευτύχη τους στέκεται μεγάλη απέναντι στην ιστορία. Γιατί πήρανε ένα λαμπρό δνείρο αιώνων και τὸ ἀλλάξανε σὲ μιὰ ταπεινή, κακορροϊκή πραγματικότητα. Γιατί δημιουργήσανε πιά ἕνα προηγούμενο, πὸν θὰ μᾶς δυσκολεύει τὴν ἀγών. Γιατί στὸ μέλλο θάκουει ὁ κόσμος δημοτικισμό καὶ θὰ πιστεύει πὼς δημοτικισμός εἶναι αὐτὴ ἡ

μικρολογία πὸν γνώρισε τρία χρόνια μέσα στὰ σχολεῖα. Γιατί θὰ πιστεύει πὼς δημοτικισμός εἶναι τὰ «Ψηλά Βουνά». Καὶ μὰ τὸ Θεό, δὲν ἀξίζει δέβαια τὸν κόπο νὰ ἐπαναστατήσει ἕνας λαὸς γιὰ νὰποχήσει τὰ «Ψηλά Βουνά» τοῦ κ. Ζαχαρία.

Ἄς δοῦμε τώρα τί δρόμο πρέπει νὰκολουθήσουμε.

ΚΩΣΤΑΣ ΠΑΡΟΡΙΤΗΣ

## ΑΠΟ ΒΔΟΜΑΔΑ ΣΕ ΒΔΟΜΑΔΑ

### ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

— Γλαῦκος Ἀλιθέρης: «Κρινάκια τοῦ Γαλοῦ», Ἀλεξάνδρεια.

— Βιβλιαράκι μὲ τετράστιχα τραγουδάκια, πὸν ἔχουνε κάπου κάπου ποίηση ἀληθινή, μὰ δὲν ἔχουνε πάντα στίχο, τεχνικά καὶ ἄξια δουλεμένο. Ὁ Γλαῦκος Ἀλιθέρης, ἂν καὶ Ἀλεξανδριανός, ὅμως εἶναι ἀντικαβαφικός ποιητής, καὶ κάμποσο ἐγώιστής.

Θνητὴ κ' Ἑοὺ σὺν πλάσθηες, θὰ σὲ δεχτεῖ ἕνα μνήμα  
Σὺν ὅλα, σὺν καὶ πάντα, στήν κρύα του ἀγκαλιά....  
Ὡ, κἂν ἄς ἦταν βολετό μέσ' τῶν Καιρῶν τὸ κύμα  
Νὰ γλύτωνάν Σε οἱ στίχοι μου ἀπὸ τὴ λησμονιά.

### ΞΕΝΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

— Ἡ σύγχρονη λυρική ποίηση στὴ Γερμανία: Οἱ πατριώτες ποιητές.

Ὁ Heinrich Lersch θεωρεῖται στὴ Γερμανία ἀπὸ πολλοὺς ὡς ὁ πρὸ σημαντικὸς ποιητὴς τοῦ πολέμου. Ὁ πατριωτισμός του πὸν τοῦ ἐμπνέει τοὺς στίχους του, δὲν εἶναι ὁ πατριωτισμός τῆς παλιᾶς σχολῆς, πὸν ἐνδουσιώστηκε ἀπὸ τὸν πόλεμο τοῦ 1870—1871, ἀλλὰ ἡ ἀγνή ἀγάπη γιὰ τὴν πατρίδα του, πὸν τὴν ἀγαπᾷ γιατί παθαίνουν καὶ πεθαίνουν τα παιδιά της. Σὰ στρατιώτης, ὄχι σὺν κουραμπιές, σὰ μερικὸς ἄλλους, ζοῦσε τὴ ζωὴ τῶν χαρακωμάτων καὶ τῆς παγκόσμιας φωτιᾶς. Βρέθηκε καὶ στήν κόλαση τοῦ Βερντέν καὶ τοῦ Σόμ. Ἡ συντροφιά του μὲ τὸ Χάρο τὸν φέρνει πρὸς κοντὰ στὸ Θεό του, τὸν ὁποῖο — καὶ σὲ τοῦτο διαφέρει ἀπὸ τόσοις ἄλλους, — δὲν παύει νὰ θεωρεῖ γιὰ τὸ Θεό τῆς ἀγάπης, καὶ ὅταν γιὰ λίγες μέρες παίρνει ἄδεια, γιὰ νὰ πάει στήν ἀγαπημένη του, τραγουδάει:

«Höchstes Gefühl, ob Tod, ob Leben, es ist  
[eins!]

Gott, Tod und Liebe sind in Eins zusammen!  
Υπέρτατο αἶσθημα, θάνατος ἢ ζωὴ, ἕνα εἶναι!  
Θεὸς, θάνατος καὶ ἀγάπη ἐνώνονται στὸ ἴδιο πράμα!  
καὶ παρακάτω:

«Gott ist im Tod, im Leben, blüht in Schlacht-  
[und Kuss!]

Ὁ Θεὸς εἶναι μὲς στὸ θάνατο, στή ζωὴ  
φανερώνεται μὲς στή μάχη καὶ μὲς στὸ φιλί!

Ὅλοι οἱ στίχοι του (ἔχουμε μπροστά μας τὴν ποιητικὴ του συλλογὴ «Deutschland» πὸν δῆγκε στὸν Eugen Diederichs στήν Jena) εἶναι γεμάτοι ἀπὸ ἀγνὰ θερηκενικά αἰσθήματα, πὸν τὸν κάνουν καὶ τὸν κατ' ἐξοχὴν χριστιανὸ ποιητὴ τοῦ πολέμου, ἂν

πάρουμε τὸ Χριστιανισμό γιὰ θερηκεῖα τῆς ἀγάπης γιὰ τοὺς δυστυχισμένους, ὅπως ἤθελε ὁ ἰδρυτὴς της. Ἡ ἀλήθεια εἶναι πὼς ὁ Lersch ἔχει τὴν τότε ματαιότητὴ τοῦ Γερμανικοῦ λαοῦ, πὼς δηλαδὴ οἱ Γερμανοὶ δὲ φτάνει καὶ τόσο γιὰ τὸν πόλεμο, μὰ ὁ ψυχικός του πόνος πὸν αἰσθάνεται, ζώντας τὴ φορικώδη ζωὴ τῶν χαρακωμάτων, τὸν κάνει νὰ ὑποφέρει καὶ γιὰ τὸν ἐχθρό, σὺν πλάσμα τοῦ Θεοῦ καὶ αὐτόνε.

Ὁ Lersch εἶναι ἐργάτης, ἀλλὰ ὄχι καὶ σοσιαλιστής, γιατί ἂν εἶτανε τέτοιος, θὲ θᾶγραφε στίχους σὺν τοὺς παρακάτω:

«Maschinen rausches in Heiligen Liedern,  
Fabriken sind göttliche Kirschen der Kraft».  
Οἱ μηχανὲς ὑψώνουν παντοῦ τὰ ἱερὰ τραγούδια,  
οἱ φάμπρικες εἶναι οἱ θεῖες ἐκκλησίες τῆς Δύναμης.

Ὁ ποιητὴς βρίσκεται ἀκόμα μακριὰ ἀπὸ κείνο τὸ ἰδανικό, πὸν θέλει νὰ δουλεύουν οἱ φάμπρικες μονάχα γιὰ τὴν εἰρήνη καὶ γιὰ τὴν εὐτυχία ὅλων τῶν ἀνθρώπων, ἀντὶ νὰ ὑπηρετοῦνε μὲ τὴν κατασκευὴ τῶν πολεμικῶν μέσων τὴν ὀμὴ βία καὶ τὴν κεφαλαιοκρατία, ἂν καὶ κάπου κάπου τοῦ ἐρχοῦνται ἀμφιβολίες γιὰ τὸ θεάρεστο τῆς υπεράνθρωπης δουλιᾶς στὰ ἐργαστᾶσια καὶ στοὺς ναύσταθμους τῆς πατρίδας του, ὅταν λέει:

Ὡ Κύριε, ἂν ὅμως αὐτὸ πὸν κάνουμε δὲν εἶναι τὸ θε-  
(λήμιά σου,  
τότε κάνε αὐτὸ τὸ πλοῖο νὰ θυθιστεῖ στὸ πρῶτο ταξίδι,  
καὶ κάνε αὐτοὺς τοὺς γενναῖοκαρδους ἄντρες νὰ πνι-  
(γοῦνε στήν πρώτη του τρικυμία.

\*\*\*

Ἄλλος ποιητὴς τοῦ πολέμου, ἐργάτης καὶ αὐτός, μὰ καὶ σοσιαλιστής, εἶναι ὁ Αὐστριακὸς Alfons Petzold. Ἄν λέμε σοσιαλιστής, δὲ θέλουμε ὅμως νὰ παρεξηγούμεσθε. Εἶναι σοσιαλιστὴς τοῦ 1914, ἀπὸ κείνους πὸν τοὺς κατηγοροῦνε πὺς προδῶσανε στήν ἀρχὴ τοῦ πολέμου τὴν ἰδέα τοῦ σοσιαλισμοῦ, ἐπειδὴ πῆγαν μὲ τὸ μέρος τῆς κυβέερνησης καὶ ψηφίζανε καὶ αὐτοί, σὺν τοὺς ἀστούς, τίς πολεμικὲς πιστώσεις. Οἱ στίχοι του εἶναι ἀπλοὶ, λαϊκοί, δημοτικοί, νὰ ποῦμε. Ἡ σοβαρότητα τῆς ματωμένης ἐποχῆς, ἡ νεκρική ἡσυχία στίς πολιτεῖες καὶ στὰ χωριά, ὁ πόνος γιὰ τὴν δυστυχία τοῦ προλετάριου καὶ ὁ μεγάλος του πόθος γιὰ τὴν εἰρήνη, ὅλα αὐτὰ καθρεπτίζονται μὲ συγκινητικά χρώματα στή Μοῦσα του. Ἡ πρὸς ζωντανὴ του ποιητικὴ συλλογὴ «Volk, mein Volk» (Λαέ, λαέ μου), πὸν δῆγκε στὸν Eugen Diederichs — Jena, δείχνει πὼς, ἂν καὶ ἀρρωστος, ὅσοι νὰ μὴν μπορέσει ὁ ἴδιος νὰ πάει στὸν πόλεμο, ὅσοι

ζεί με όλα τα αίσθηματά του εκεί δέξω, όπου σφάζουνται άναμεταξύ τους τα πλάσματα της ίδιας γής και ποτέ δέν τόν άφίνει ή έλπίδα για καλύτερους χρόνους σ'τους όποιους θά βασιλεύει πάλι ή άγάπη :

«Licht muss folgen auf die schwerste Nacht, und die Liebe muss denttass beerben».

Φώς θάκολουθήσει τη σκοτεινότετη νύχτα, και ή άγάπη θά γίνει του μίσους ό διάδοχος.

Και πόσο μακριά είμαστε άκόμα, ίσα ίσα σήμερα, από τό ιδανικό αυτό !

Τη δυστυχία των πολλών, και πάλι την έλπίδα για ένα καλύτερο αύριο, φανερώνουν, οι γεμάτοι από ρεαλιστική έμπνευση στίχοι του :

Χιλιάδες άλογα λυτρώνουν πολλούς από την άκρια ά-

(πελυσία,

χιλιάδες άλογα, και στρώνουν άμέτρητα στη γη στά-

(χια, νεκρά,

χιλιάδες οι γυναίκες που θρηνούνε,

δίχως ψωμί, χίλια τραπέζια καρτερούνε.

Μά από τους πόνους, τους άγώνες, τη φωτιά μας, ροδοχαράζει ή αύγή της λευτεριάς μας !

Είναι τό προαίσθημα της κοινωνικής επανάστασης. Μά πάλι, άλλου, τόν τραβάει ή ιδέα της άστικής πατρίδας, όταν βρίσκει εύκαιρία νά θυμηθεί τόν Τουρκομάχο πρίγκιπα Εύγένιο ή τους Τυρολέζους χωρικούς, που από τις κορφές των βουνών τους καταρριψάνε βράχους κατά των «μισητών» ξένων.

Πολλά ποιήματα της συλλογής χαρακτηρίζει ό πένθος, ή νοσταλγία, νά πούμε, για την παλιά ειρηνική ζωή. Μεγάλο πόνο αιστάνεται ό ποιητής για τη στέρηση του βιβλίου — χαρακτηριστικό αυτό για τη γερμανική φυλή, — εκείνου του συντρόφου των καλύτερων χρόνων.

Τώρα έβαλα τόν Γκαίτε πιά στο έρμάρι, των λόγων του ή σοφία πρέπει νά σωπάσει, μπροστά σ'τών τουφεκιών τόν κρότο, στο γοερό θρήνο, που από μέσα από την έφημερίδα έρχεται, σκορπώντας άγρια τά μαγνάδια του όνείρου.

Και σέ άλλο ποίημα :

Όμως ξάφνου μιλεί κάποιον βιβλίο, ψιθυρίζει τό έρμάρι στο μοναχικό δωμάτιο :

«Πού είναι κείνος όπου μ' έχει διαβάσει, όπου μ' έχει αισθανθεί, πού μ' έχει ψηλαφήσει ; πείτε, πού μένει ;

Ζεί άκόμα, ή κατέβη στη γή για τη στερνή του την

(έπίσκεψη)»

Τό άριστούργημα της συλλογής είναι τό «Requien» σ' ένα πεσμένο, άγνωστο, στρατιώτη, από τό όποιο άντηχεί σάν ευαγγελική φωνή ό μεγάλος πόθος του ποιητή μας :

Es wird ein Tag sein unter allen Tagen, es wird ein Tag sein, aller Tage Preis....

Θάρδει μιá μέρα άπ' όλες τις ήμέρες,

θάρδει μιá μέρα, όλων των ήμερών ή δόξα,

όπου του Ναζωραίου ή επαγγελία θά γραφτεί σ' ό-

(λους τους τοίχους,

θά περιφερθεί θριαμβικά μέσ' από τους σημαιοστά-

(λιστους δρόμους,

και θά γίνει μιá θεία χαροποιά αλήθεια :

Έπί γής ειρήνη !

Άπό τά άλλα έργα του Petzold άς αναφέρουμε τις ποιητικές συλλογές «Μόλα ταύτα» και «Παράξενη μουσική», και από τά πεζά του τό μυθιστόρημα «Γή» και τη συλλογή διηγημάτων «Άπό τό δρόμο μου».

\*\*\*

Στό έκδοτικό κατάστημα του «Neue Merkur» του Μονάχου, δόθηκε με τόν τίτλο «Ο Γερμανός φοιτητής άλλοτε και τώρα», ένα βιβλίο των Hausenstern και Krapold, για τό όποιο αξίζει τόν κόπο νά γραφούν σέ τούτη τη στήλη δυό τρία λόγια. Τό πρώτο μέρος του βιβλίου είναι ένα κομμάτι από την ιστορία του πρώτου-τρίτου του περασμένου αιώνα, δηλαδή ή εξιστόρηση της έπιρροής της Γερμανικής Burschenschaft (παληκαροσύνης), που ιδρύθηκε στά 1815 στην Ίενα, άπάνω στην πολιτική ζωή του Γερμανικού λαού, και ό γερός της άγανάς για πολιτικές έλευθερίες. Μά τό δεύτερο μέρος του βιβλίου, που μιλάει για τόν σημερινό Γερμανό φοιτητή, μάς ενδιαφέρει περισσότερο. Κατά τόν περασμένο αιώνα, ίσα με τά 1880 άπάνου κάτω δόγηκαν οι φοιτητές από την τάξη της μεγάλης μπουρζουαζίας, ένω από τότε, όταν αναπτύχθηκε ή μεγάλη βιομηχανία, κι ό γερμανικός λαός περισσότερο ξεπρολεταρίστηκε, ή σύνθεση της φοιτηταριάς άλλαξε σημαντικά. Σήμερα τό μεγαλύτερο μέρος της άποτελούν τά παιδιά των μικροαστών, που ύστερα από την πολιτική και οικονομική καταστροφή του 1918 γειτονεύουν πολύ στο προλεταριάτο. Μολαταύτα, δέν μπορεί νά πει κανείς πως οι Γερμανοί φοιτητές κλίνουν στά πολιτικά τους φρονήματα προς τό σοσιαλισμό. Ένα μέρος, ναι. Μά γενικά βρίσκουμε στη Γερμανική φοιτητορία μιá πνευματική ποικιλία, που είναι χαρακτηριστική για την ψυχική κατάσταση της εποχής μας. Κείνο όμως που διαφέρει στη σημερινή φοιτηταριά άπό την παλιά Burschenschaft είναι πρώτ' άπ' όλα ό κοινωνικός χαρακτήρας. Έπειδή αυτός, όπως είπαμε παραπάνω, ίσοπεδώθηκε σιγά σιγά με τη μικροαστική τάξη και με τό προλεταριάτο, ήταν έπόμενο νά συνδεθεί όλο και περισσότερο με τόν εργαζόμενο λαό, από τόν όποιο τηνε χώριζε άλλοτε μιάν άβυσσος. Έτσι ιδρύθηκε στά τέλη του περασμένου αιώνα ή λεγομένη Freistudentenschaft (Έλεύθερη φοιτηταριά), που εργάζεται άποτελεσματικά για την ένύψωση του πνευματικού νιδώ του Γερμανικού λαού και για την οικονομική βελτίωση των δικών της μελών, χωρίς νά περιπέσει σέ κομματικές στενοκεφαλίες. Άπό τά κοινωφελή έργα της άς αναφέρουμε μονάχα τά «εργατικά μαθήματα», στά όποια οι φοιτητές παρέχουν τις γνώσεις τους στο λαό. Η έπιστήμη, έτσι, δέν είναι πιά άποκλειστικό προνόμιο των άστών, σάν άλλοτε, αλλά μπαίνει και σέ πλατύτερους κύκλους. Κι αυτό βέβαια είναι ένα από τά καλύτερα μέσα, για νά σήσει σιγά σιγά τό μίσος που βασιλεύει σήμερα ανάμεσα στά διάφορα στρώματα του γερμανικού λαού, και τό όποιο, — γιατί νάν τό κρύψουμε; — είναι πιά μεγάλο από τό μίσος που είχε ό Γερμανός του μεγάλου πολέμου κατά του Φραντσέζου και του Έγγλέζου.